

MUSEOIDEN TALLENNUS- JA KOKOELMAYHTEISTYÖ

Seminaari 25. tammikuuta 2010 Suomen kansallismuseossa

Seminaarin avasi Suomen kansallismuseon ylijohtaja *Helena Edgren*, joka piti osanottajien suurta määrää ilahduttavana ja alkamassa olevaa kokoelmayhteistyötä Suomi-kokoelmineen kiinnostavana. Suomi-kokoelman mediassa saamasta julkisuudesta hän kertoi ilahtuneensa. Suomen kansallismuseon hän sanoi näillä näkymin lähtevän yhden poolin työskentelyyn, mutta lisäsi että eräät Kansallismuseoon kuuluvat muut museot, kuten Suomen merimuseo ja Kulttuurien museo tekevät itsenäisesti omat ratkaisunsa poolityöskentelyyn osallistumisesta.

Museoviraston pääjohtaja *Juhani Kostet* toivotti yleisön omasta puolestaan tervetulleeksi ja totesi olleensa itse aktiivinen keskustelija tallennusyhteistyöasioissa 1980-luvulta saakka. Kun 1980-luvulla asiaa pohtinut työryhmä käytti työhönsä viisi vuotta, Kostet piti TAKO-ryhmän etenemistä alusta nykyiseen vaiheeseen vajaan vuosikymmenen osoituksena siitä, että työtä on tehty kovasti. Museoviraston ja valtakunnallisena kulttuurihistoriallisena keskusmuseona toimivan Suomen kansallismuseon rooli työn koordinoinnissa on hänen mukaansa keskeinen. Lisäksi hän muistutti, että poolien ei ole tarkoitettu pysyvän samanlaisina aina, vaan ne tulevat elämään ja kehittymään.

TAKO-ryhmän puheenjohtaja *Minna Sarantola-Weiss* aloitti tallennus- ja kokoelmayhteistyön perusteita koskevan esityksensä sanomalla yleisölle, että ”te teette meidän kanssamme TAKOa”, eli seminaari ei tarkoita viisaiden henkilöiden kuuntelemista, vaan työntekeoa yhdessä, keskustelemalla.

Minna Sarantola-Weissin powerpoint-esitys on nähtävissä Museoverkossa. Seuraavassa joitakin puhujan suullisia lisäyksiä powerpointin teksteihin. Suomi-kokoelman perustan yhteydessä hän huomautti, että nykyajan tarkoituksenmukainen määrittely saattaa vaihdella hankkeesta toiseen, ja myös pooleilla on siinä tapauskohtaisesti paljon sananvaltaa. TAKO-ryhmän ehdottamien poolien sisällöt ovat vielä jossain määrin avoimia, siitä yksinkertaisesta syystä, että poolit eivät ole vielä aloittaneet toimintaansa. Poolityöskentely tulee olemaan pitkäjänteistä toimintaa. Nykyajan ilmiöiden dokumentointi on periaatteessa joustavaa ja nopeaa, mutta Suomi-kokoelman kohdalla tuloksia on odotettava pitempään: jos esimerkiksi jokainen pooli tuottaa vuodessa viisi tallennetta Suomi-kokoelmaan, niin lopputulos on $5 \times 7 = 35$. Poolien toiminnan kohdalla vuotuiset seminaarit ovat tärkeä yhteinen viestintäkanava, mutta alun perin ajatellun Museoverkon rinnalle käyttöön otetaan todennäköisesti Opetusministeriön eDuuni-ryhmätyöalusta (ks. jälj.). Työskentelyaikataulun kohdalla olennainen asia on se, että lopullinen päätös poolijäsenyyksistään museoiden on tehtävä tammikuun 2011 seminaariin mennessä. Vuosi 2010 on siis koeaikaa, jonka kuluessa poolityöskentely alkaa hahmottua. Resurssien kohdalla on huomattava, että TAKO-työskentely on luultavasti saamassa oman otsikon museoiden innovatiivisten hankkeiden valtionapuihin.

TAKO-ryhmän varapuheenjohtaja *Kimmo Levä* esitteli verkostoyhteistyötä sekä yleisestä näkökulmasta että erityisesti tallennusvastuun jakamisen, poolityöskentelyn ja Suomi-kokoelman kannalta. Hän korosti aktiivista otetta toimintaan. Kimmo Levän poverpoint-esitys on myös Museoverkossa.

Seuranneessa keskustelussa puhuttiin aluksi muistitiedon tallentamisesta ja muista dokumentointimenetelmistä suhteessa esinetallennukseen, museoiden ja yliopistojen välisen yhteistyön mahdollisuuksista. Sen jälkeen Museoviraston tietohallintopäällikkö *Vesa Hongisto* esitteli Kansallisen Digitaalisen Kirjaston (KDK) rakennetta. Suomen museot on line (SMOL) toimii toistaiseksi, mutta tulevaisuudessa tarvitaan, jokin väline, jota museot voivat käyttää, KDK on todennäköisesti sellainen. Formaatit eivät ole pysyviä, 50 vuoden kuluttua on jo aivan toiset formaatit käytössä. Museoiden kokoelmanhallintajärjestelmiä kehitettäessä olisi tärkeää ottaa huomioon se, miten tiedot tarpeen tullen pystytään siirtämään helposti uuteen formaattiin. Kansainväliset standardit ovat tekemässä tuloaan myös museokokoelmien luettelointiin, ja sitä kehitystä pitää seurata.

Keskustelussa nousi esiin myös seuraavia asioita:

- Maahanmuuttajien kulttuurin tallennus
- Miten saadaan passiivinen kartunta kuriin ja vanhat synnit peratuiksi
- Museoiden kokoelmapoliittisen asiakirjojen tarjoama apu edellisen kohdan ongelmiin
- Aktiiviseen kartuntaan panostaminen antaa mahdollisuuden rajoittaa passiivista kartuntaa – siihen TAKO voi tarjota välineitä
- Nykydokumentointia ei pidä irrottaa museoiden muusta kokoelmatyöstä
- Poolijäsenyyttä voi käyttää perusteluna passiivisen kartunnan rajoittamiselle, lahjoitusten torjumiselle
- TAKO:n työskentelyssä lähdetään liikkeelle tulevaisuudesta juuri siksi, että kartunta on karannut käsistä – otetaan se hallintaan
- Kun toiminta on saatu käyntiin, voidaan ottaa vanhat kokoelmat mukaan sen piiriin
- Nykydokumentoinnin aikahaarukkaa voidaan myös laajentaa

Poolityöskentelystä on omat raporttinsa.

Poolien raportoitua tuloksistaan seminaarin päätösistunnossa, *Vesa Hongisto* esitteli käytännön työvälineen, Opetusministeriön hallinnoiman eDuuni-ryhmätyöalustan, jota voidaan käyttää TAKO-ryhmän ja eri poolien keskinäiseen kommunikaatioon, asioista tiedottamiseen ja sopimiseen, kokousaikataulujen laadintaan jne. Museoviraston tietohallintokeskus osallistuu eDuunin hallintaan ja välittää TAKO-ryhmälle ja pooleille sen käyttöoikeuksia.

Seminaari päättyi optimistisessä työn jatkamisen hengessä.

3.2.2010